

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Vasile Ursu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Ursu împotriva Primăriei municipiului Chișinău cu privire la anularea răspunsului și obligarea eliberării autorizației,

împotriva deciziei din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-1202/23
NR. PIGD 2-22082388-01-3ra-01122023)*

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.245¹ Cod administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate. Conform Deciziei nr. 2/26 din 02 aprilie 2021 a Consiliului municipal Chișinău, se interzice organizarea de accese la parter, demisol sau subsol din contul spațiului public (trotuar) în zona protejată a Nucleului Istoric al orașului Chișinău.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Ciumac,
Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici,

02 octombrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Vasile Ursu

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 10 iunie 2022, Vasile Ursu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei municipiului Chișinău, solicitând anularea răspunsului nr. 2753/22 din 19.05.2022 și obligarea Primăriei mun. Chișinău să elibereze autorizație de construire în baza cererii nr.AC00180 din 21.03.2022, asupra imobilului cu nr. cadastral 0100205.110.01.015, amplasat în mun. Chișinău, str. Bulgară 35.

2. În motivarea acțiunii, a indicat că la data de 04 martie 2021 a fost emis certificatul de urbanism pentru proiectare nr.64i/21, prin care s-a permis proiectarea reamenajării încăperii nr.15 din mun. Chișinău, str. Bulgară nr.35, prin organizarea unei intrări separate din partea stradală din contul golului de zidărie a ferestrei, în scopul utilizării ulterioare cu destinație nelocativă.

3. Conform certificatului de urbanism menționat, a fost executată documentația de proiect de către compania de proiectare SRL „Status Arh Proiect”, care ulterior a fost înaintată spre examinare Consiliului Național al Monumentelor Istorice, iar la data de 09 aprilie 2021 în baza procesului-verbal nr.05 al ședinței, a fost emisă fișa de avizare prin care s-a aprobat proiectul de execuție.

4. La 21 mai 2021 la Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Primăriei mun. Chișinău a fost depusă cererea nr. 192 DP, cu privire la avizarea documentației de proiect asupra imobilului din mun. Chișinău, str. Bulgară 35, nr. cadastral 0100205.110.01.015.

5. La 07 iunie 2021 a fost emis avizul nr.189/21, coordonat de către Arhitectul Șef al mun. Chișinău, Svetlana Dogotaru, prin care proiectului i s-a acordat statut favorabil, respectiv fiind avizat de către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Primăriei mun. Chișinău.

6. La 21 martie 2022, la Primăria mun. Chișinău, conform prevederilor art.12 al Legii nr. 163/2010 cu privire la autorizarea executării lucrărilor de construcții, cât și în baza actelor administrative menționate supra, a fost înregistrată cererea nr.AC-00180, prin care a fost solicitată eliberarea

autorizației de construire în baza proiectului avizat anterior de către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare.

7. La 22 aprilie 2022 a fost emis răspunsul nr. R-AC-00180, prin care a fost informat asupra refuzului eliberării autorizației de construire.

8. Ca motiv de refuz, emitentul a menționat impunerea ajustării documentației de proiect.

9. Făcând referire la motivele de refuz în eliberarea autorizației de construire cât și la avizul nr. 189/21, coordonat de către Arhitectul Șef al mun. Chișinău, Svetlana Dogotaru, prin care proiectului i s-a acordat statut favorabil, respectiv, considerând refuzul în cauză ca fiind un abuz de putere din partea Autorității Publice Locale, la data de 12 mai 2022 a fost depusă cererea prealabilă, cu motivele de fapt cât și de drept asupra refuzului, prin care s-a solicitat anularea acestuia și emiterea actului permisiv.

10. La 19 mai 2022 Primăria mun. Chișinău a emis un răspunsul nr.2753/22, prin care doar a reiterat poziția menționată prin refuz, fără a se expune asupra motivelor invocate în cererea prealabilă.

11. În baza circumstanțelor invocate, cât și în conformitate cu prevederile art.167 Cod administrativ, solicita reclamantul anularea refuzului nr. R-AC-00180 din 22.04.2022, ca fiind unul abuziv de drept; satisfacerea cererii nr.AC-00180 din 21.03.2022, cu eliberarea autorizației de construire asupra reamenajării încăperii nr.15 din mun. Chișinău, str. Bulgară nr. 35, prin organizarea unei intrări separate din partea stradală din contul golului de zidărie a ferestrei, în scopul utilizării ulterioare cu destinație nelocativă.

12. Pentru proiectul în cauză, Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Primăriei mun. Chișinău și-a expus poziția prin avizarea documentației de proiect, fapt ce denotă perfectarea documentației de proiect conform certificatului de urbanism eliberat de către Administrația Publică Locală, iar refuzul pe motivul ajustării documentației de proiect, este unul abuziv din start.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

13. Prin hotărârea din 07 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea înaintată de Vasile Ursu. S-a anulat răspunsul nr.2753/22 din 19.05.2022, ca ilegal. S-a obligat Primăria municipiului Chișinău să elibereze lui Vasile Ursu autorizație de construire în baza cererii depuse la 21.03.2022 cu nr. AC-00180, asupra imobilului cu nr. cadastral 0100205.110.01.015, amplasat în mun. Chișinău, str. Bulgară nr.35.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

14. La 10 noiembrie 2022, Primarul General al mun. Chișinău a contestat cu apel hotărârea din 07 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

15. Prin decizia din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul depus de Primarul General al mun. Chișinău. S-a casat hotărârea din 07 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o decizie nouă, prin care: S-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Vasile Ursu către Primăria mun. Chișinău privind anularea răspunsului nr. 2753/22 din 19.05.2022; obligarea Primăriei mun. Chișinău să elibereze autorizație de construire în baza cererii nr.AC-00180 din 21.03.2022, asupra imobilului cu nr. cadastral 0100205.110.01.015, amplasat în mun. Chișinău, str. Bulgară 35.

16. În motivarea deciziei, instanța de apel a conchis că prima instanță nu a ținut cont de cadrul normativ relevant și a ignorat interesele publice și protecția patrimoniului urban.

17. Hotărârea a fost considerată greșită de instanța de apel deoarece a prima instanță a ignorat prevederile specifice ale Deciziei nr. 2/26 și Legea nr. 163/2010. De asemenea, prima instanță nu a luat în considerare faptul că accesul din partea stradală prin modificarea trotuarului contravine regulilor stricte impuse pentru protecția patrimoniului în zona Nucleului Istoric.

18. Astfel, instanța de apel a subliniat faptul că Primăria municipiului Chișinău a refuzat eliberarea autorizației de construire pentru Ursu Vasile în mod corect, bazându-se pe prevederile legale aplicabile. Conform Deciziei nr. 2/26 din 02 aprilie 2021 a Consiliului municipal Chișinău, se interzice organizarea de accese la parter, demisol sau subsol din contul spațiului public (trotuar) în zona protejată a Nucleului Istoric al orașului Chișinău. Proiectul reclamantului propunea organizarea unei intrări separate din contul unui gol de zidărie, afectând trotuarul, fapt care contravine acestei reglementări.

19. Curtea de apel a reamintit că autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea de a respecta interesul public în cadrul operațiunilor de urbanism, conform art. 37 alin. (3) din Legea nr. 835/1996. Refuzul Primăriei de a elibera autorizația de construire pentru reamenajarea propusă a fost justificat prin necesitatea păstrării identității și integrității zonei istorice a orașului Chișinău, unde se impun măsuri stricte de protejare a monumentelor și spațiului urban.

20. Instanța de apel a constatat că documentația depusă de reclamant nu îndeplinea toate cerințele prevăzute de Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție. Printre motivele principale pentru refuzul autorizației s-au numărat lipsa avizului necesar din partea autorităților competente pentru organizarea unei intrări separate din spațiul public, precum și neconformitatea documentației de proiect cu prevederile certificatului de urbanism.

21. EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

22. La 25 octombrie 2023, Vasile Ursu a declarat recurs nemotivat împotriva deciziei din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

23. La 19 decembrie 2023, Vasile Ursu a depus cererea de recurs motivată, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

ARGUMENTELE RECURSULUI

24. În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel a omis să analizeze corespunzător toate argumentele prezentate de recurent, motivând soluția în favoarea intimatei fără a ține cont de prevederile legale aplicabile și de documentele relevante depuse în dosar.

25. Recurentul a susținut că prin aplicarea retroactivă a deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 2/26 din 02.04.2021, instanța a încălcat principiul neretroactivității prevăzut de art. 7 alin. (1) din Codul civil. Certificatul de urbanism pentru proiectare a fost emis înainte de adoptarea deciziei nr. 2/26, astfel încât aceasta nu ar trebui să aibă caracter retroactiv.

26. De asemenea, consideră că instanța nu a respectat cerințele procesului echitabil prevăzute de art. 6 din CEDO, întrucât nu a motivat adecvat refuzul de a lua în considerare argumentele recurentului.

27. Recurentul a subliniat că instanța de apel a ignorat argumentele sale și a luat în considerare doar argumentele Primăriei.

POZIȚIA INTIMAȚILOR

28. Referințe la recursul declarat nu au fost depuse.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

29. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

30. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

31. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

32. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

33. Referitor la termenul de depunere a recursului, se atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 19 noiembrie 2023 (f.d.85) și a fost recepționată de către Vasile Ursu la 23 noiembrie 203 (f.d.88)

34. Cererea de recurs motivată a fost depusă la data de 19 decembrie 2023.

35. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

36. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea/ inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

37. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

38. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

39. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

40. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

41. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera

netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

42. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

43. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenții argumentate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

44. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

45. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

46. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire

la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

47. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit.a¹) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul depus de Vasile Ursu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc